

בית משפט לתביעות קטנות בירושלים

ת"ק 11030-01-23 מורוזוב נ' בן חמו

תיק חיצוני:

בפני כבוד הרשם הבכיר יגאל ברק- עופר

התובע איגור מורוזוב, ת.ז. xxxxxxxx

נגד

הנתבע אברהם בן חמו, ת.ז. xxxxxxxx

פסק דין

1 .1 לפני תביעה בסך 34,600 ₪ שעניינה לשון הרע.

2

3 הפרסום נשוא התביעה והרקע לפרסומו

4

5 .2 הפרסום נשוא התביעה נעשה ברשת החברתית אינסטגרם.

6

7 .3 מדובר על שיחה שבראשיתה קישור לכתבה על זכייתה של משתתפת בתכנית "האח הגדול"
8 בפרס של מיליון ₪.

9

10 .4 מגיב שאינו צד להליך זה (להלן: "המגיב הראשון") כתב:

11

12 **"האברכים לקחו רבע מזה, סליחה המיסים שלנו",**

13

בתוספת שני אייקונים צוחקים.

14

15 .5 במענה לתגובות שהתייחסו להעברת תקציבים למגזר הערבי, כתב המגיב הראשון:

16

17 **"ברור. שם זה עלה מצורך של הזנחה של עשרות שנים, פה זה**
18 **כספים שלא רק ילכו לאוכלוסיה שכמעט תמיד שלטה בוועדת**
19 **הכספים אלא גם שתגרום להם פחות לעבוד ופחות להשתלב**
20 **בחברה. עצוב".**

21

בית משפט לתביעות קטנות בירושלים

ת"ק 11030-01-23 מורוזוב נ' בן חמו

תיק חיצוני:

1 6. לאחר שהואשם ע"י מגיבים אחרים בשנאת חינם, כתב המגיב הראשון:

2
3 **"חלילה. רק אהבה".**

4
5 בתוספת אייקון של לב.

6
7 7. התובע הגיב לדברים שכתב המגיב הראשון בזו הלשון:

8
9 **"כל הכבוד על תשובה. אאמת אותה גם בשבילי".**

10
11 8. ואילו כלפי מי שהאשים את המגיב הראשון בשנאת חינם, כתב התובע:

12
13 **"שנאת חינם היא ממי ששודד קופה ציבורית".**

14
15 9. בתגובה נכתבה כלפי התובע, ע"י מגיב אחר, תגובה בזו הלשון:

16
17 **"חזור לרוסיה".**

18
19 10. ולאחר מכן נכתבה כלפי התובע התגובה נשואת התביעה (להלן: "הפרסום"), בזו הלשון:

20
21 **"תחזור לרוסיה חוצפן באת לכאן רק בשביל לקבל סל קליטה**

22 **שמן שתוכל פה זה מדינה יהודית תרצה או לא".**

23 24 תמצית טענות הצדדים

25 11. התובע טען כי כתיבת התגובה תוך תיוגו, חושפת אותה בפני כל משתמשי הרשת.

26
27
28 12. כן טען התובע כי מדובר בתגובה שקרית, שכן הוא יהודי שעלה לארץ מתוך ציונות ושירת שירות מלא ומשמעותי בצה"ל.

29
30
31 13. התובע אף טען כי עקב הפרסום האמור נגרמה פגיעה עמוקה ברגשותיו כיהודי גאה וישראלי פטריוטי, וכן כי נגרמו לו עוגמת נפש, צער, בושה והשפלה עזה.

32
33
34
35 14. לטענת התובע, הפגיעה בו משמעותית שכן בפרופיל המשתמש שלו יש שם, תאריך לידה ותמונה, כך שהוא איננו אנונימי, מה גם שהפרסום חשוף לחברים שלו המכירים אותו.

בית משפט לתביעות קטנות בירושלים

ת"ק 11030-01-23 מורוזוב נ' בן חמו

תיק חיצוני:

- 1
2 15. הנתבע, לעומת זאת, טען כי לא הוא כתב את התגובה, ואף לא היה מעלה על דעתו לכתוב
3 דברים שכאלה, או להביע עמדות פוליטיות בכלל. זאת, שכן מדובר בחשבון עסקי שנועד
4 לשמש את העסק שלו, והוא איננו רוצה להבריח לקוחות.
5
6 16. הנתבע הודה כי הפרסום נכתב משם המשתמש שלו, אך טען כי שם המשתמש פתוח לכמה
7 גורמים שמעניקים לו שירותי שיווק, מיתוג וכדומה, וכי הוא אינו יודע מי כתב את
8 הפרסום.
9
10 17. הנתבע הביע התנצלות וציין כי אין לו דבר כנגד יוצאי רוסיה, ואף רעייתו היא חצי רוסייה
11 ושניים מעובדיו הינם יוצאי רוסיה.
12
13 18. לדברי הנתבע, לו התובע היה פונה אליו בזמן אמת, היה מסיר מידית את הפרסום ואף
14 שולח לתובע זר פרחים והתנצלות.
15
16 19. עוד טען הנתבע כי התובע לא נפגע, שעה שלא היה חשוף בשמו ברשת החברתית (טענה
17 שהתובע השיב לה, כמפורט לעיל).
18
19 20. לגופו של הפרסום, טען הנתבע, כי לפי מבחן הקורא הסביר ברור שמדובר בגידוף שאיננו
20 בגדר לשון הרע.

דיון והכרעה

- 21
22
23
24 21. ראשית, יש לדון באחריות הנתבע על הפרסום.
25
26 22. אני סבור כי טענת הנתבע לפיה מישהו אחר כתב דברים באמצעות שם המשתמש שלו, היא
27 טענה שאין די בהעלאה שלה בעלמא, והיה על הנתבע להוכיח באמצעות ראיות כי אכן אדם
28 אחר עשה ביצע את הפרסום.
29
30 23. בהיעדר ראיות כאמור, הנתבע לא הרים את הנטל להוכיח כי לא הוא יצר את הפרסום.
31
32 24. זאת ועוד, אף בהינתן גרסת הנתבע, אפשר שמכיוון שהעניק לאחרים הרשאה לכתוב דברים
33 בשמו, הוא אחראי על הפרסום מכוח דיני השליחות (ייתכן אף שיש מקום להשוות את
34 אחריותו לאחריות של "אחראי לאמצעי התקשורת", כהגדרתו בסוף 11 לחוק).
35
36 25. שנית, יש לדון בשאלה האם הפרסום מהווה לשון הרע.

בית משפט לתביעות קטנות בירושלים

ת"ק 11030-01-23 מורוזוב נ' בן חמו

תיק חיצוני:

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32

26. בסעיף 1 לחוק איסור לשון הרע (להלן: "החוק"), נקבע, בין היתר, כדלקמן:

"לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול –

(1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;

(2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחדים לו;

(3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלה ידו או במקצועו;

(4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו, נטייתו המינית או מוגבלותו;"

27. תוכן הפרסום היה בו כדי לגרום לתובע להשפלת התובע בעיני הבריות, וכן לבזותו בשל מוצאו, ועל כן יש בו משום לשון הרע.

28. שעה שמדובר בפרסום לשון הרע, יש לדון האם עומדות לנתבע ההגנות הקבועות בחוק. לשם כך יש להבחין, תחילה, בין פרסומים עובדתיים לבין פרסומים המהווים הבעת דעה.

29. אני סבור כי לפי מבחן הקורא הסביר, ברור כי אין מדובר בפרסום עובדתי, שכן ניכר כי הפרסום איננו נובע מהיכרות ספציפית עם התובע או מידע מסוים לגביו.

30. זאת ועוד, האמירה "באת לכאן רק כדי לקבל סל קליטה שמן", הגם שהיא מנוסחת כעובדתית, היא בהכרח הבעת דעה, שכן הכותב, מן הסתם, לא התיימר לפענח את צפונות לבו של התובע ולדעת, כעובדה, מה הניע את התובע לעלות ארצה.

31. ממילא מדובר בפרסום המהווה הבעת דעה.

בית משפט לתביעות קטנות בירושלים

ת"ק 11030-01-23 מורוזוב נ' בן חמו

תיק חיצוני:

32. כאשר מדובר בהבעת דעה, ההגנה האפשרית היא הגנת תום הלב, האמורה בסעיף 15 לחוק. הסעיפים הקטנים שעשויים להיות רלוונטיים לענייננו הינם כדלקמן:

"במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו:

...

(4) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות;

...

(6) הפרסום היה בקורת על יצירה ספרותית, מדעית, אמנותית או אחרת שהנפגע פרסם או הציג ברבים, או על פעולה שעשה בפומבי, ובמידה שהדבר כרוך בבקורת כזאת – הבעת דעה על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה יצירה או פעולה;

33. מפסק הדין של בית המשפט המחוזי בירושלים בע"א (י-ם) 9082/07 אבי צגאי נ' איגנה אבי

אבשלום [פורסם במאגרים המשפטיים] ניתן להסיק כי כאשר מדובר בהשפלתו של אדם על רקע מוצאו, לא עומדת למפרסם הגנת תום הלב, ויש לחייבו בפיצוי בגין לשון הרע.

34. בע"א 9082/07 דובר על מקרה של מריבה פנים אל פנים בין המערער למשיב, כאשר הדברים נאמרו בעידנא דריתחא. קל וחומר שיש ליישם את הקביעה האמורה במקרה של תגובה ברשת חברתית, שבה המגיב איננו מצוי באינטרקציה אישית-אמוציונאלית מול מושא התגובה, והוא אף יכול להמתין בעת ניסוח תגובתו, ולבחון בשנית את הדברים טרם שליחתם.

35. לפיכך, את הביטוי "חוצפן" ניתן לראות כהבעת דעה בתום לב, ואף הרמיזה כאילו התובע איננו מעוניין שתהיה כאן מדינה יהודית, חוסה תחת הגנת תום הלב, שעה שניתן לסבור כי זו המשמעות של הדעה שהביע.

בית משפט לתביעות קטנות בירושלים

ת"ק 11030-01-23 מורוזוב נ' בן חמו

תיק חיצוני:

- 1
2 36. לעומת זאת, האמירות "תחזור לרוסיה" ו" באת לכאן רק כדי לקבל סל קליטה שמן", אינן
3 חוסות תחת הגנת תום הלב, שכן יש בהן משום השפלת התובע על רקע מוצאו, במובן של
4 אפיון העולים מרוסיה כמי שעלו לארץ בשל סיבות חומריות ולא בשל זהותם היהודית,
5 וממילא כמי שאין להם מקום וזכות להיות בארץ כשאר הישראלים.
6
7 37. אולם, מתוך ההקשר שבו נכתב הפרסום, ניתן לפרש אותו גם באופן אחר.
8
9 38. ובמה דברים אמורים?
10
11 39. כפי שצוטט לעיל, התובע הביע תמיכה באמירה לפיה כספי המיסים הנגבים במדינה (למשל
12 מזוכת "האח הגדול") מועברים לאברכים, וכן באמירה המאפיינת את הציבור החרדי
13 (שאמנם לא מוזכר בשמו אך הרמיזה לגביו ברורה) כמי שכמעט תמיד שלט בוועדת
14 הכספים.
15
16 40. יותר מכך, התובע עצמו כינה את הציבור החרדי במלים "מי ששודד קופה ציבורית".
17
18 41. לאור הדברים הללו, ניתן להבין את הפרסום כביקורת על הדעה שהביע התובע, ביקורת
19 שתוכנה הינו: כפי שאתה מאשים ציבור שלם בהתנהגות בלתי מוסרית ביחס לענייני
20 כספים ותקציבים, ניתן לייחס התנהגות בלתי מוסרית ביחס לענייני כספים ותקציבים אף
21 לך ולציבור שממנו אתה מגיע.
22
23 42. לפי פרשנות זו, הפרסום לא נועד לפגוע ביוצאי רוסיה, אלא להציב מראה מול עיניו של
24 התובע ביחס לדעות שהוא עצמו הביע.
25
26 43. שעה שהפרסום לא נוסח בצורה מעודנת, אלא בצורה משתלחת באופן בלתי ראוי, אני סבור
27 שהפרשנות המסתברת יותר היא כי מדובר בהשפלתו של התובע על רקע מוצאו, וכי חלקים
28 אלה של הפרסום אינם חוסים תחת הגנת הבעת הדעה.
29
30 44. עם זאת, העובדה שהפרסום נכתב כתגובה על דברים שפרסם התובע ואשר יש בהם,
31 לכאורה, כדי להשפיל אנשים אחרים על רקע השקפתם הדתית; ושעה שדברים אלה
32 שפרסם התובע, דרגת חומרתם אינה נופלת מזו של האמור בפרסום שפורסם כנגדו; אני
33 סבור כי הפיצוי המגיע לתובע הינו פיצוי בשיעור סמלי בלבד.
34
35 45. בנסיבות אלה מתייתר הדיון בשאלת היקף התפוצה של הפרסום.
36
37 46. לאור כל האמור אני מחייב את הנתבע לשלם לתובע סך של 100 ₪.

בית משפט לתביעות קטנות בירושלים

ת"ק 11030-01-23 מורוזוב נ' בן חמו

תיק חיצוני:

1

2

47. כל צד יישא בהוצאותיו.

3

4

48. הסכום האמור ישולם בתוך 30 יום, שאם לא כן יישא הפרשי הצמדה וריבית כדין מיום מתן

5

פסק הדין ועד למועד התשלום בפועל.

6

7

49. ניתן להגיש בקשת רשות ערעור על האמור בפסק דין זה לבית המשפט המחוזי בירושלים,

8

בתוך 15 יום.

9

10

11

ניתן היום, כ"ו אייר תשפ"ג, 17 מאי 2023, בהעדר הצדדים.

12

13

יגאל ברק-עופר, רשם בכיר

14

